

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

BS/47/2009

POLITYKA ANTYKRYZYSOWA RZĄDU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MARZEC 2009

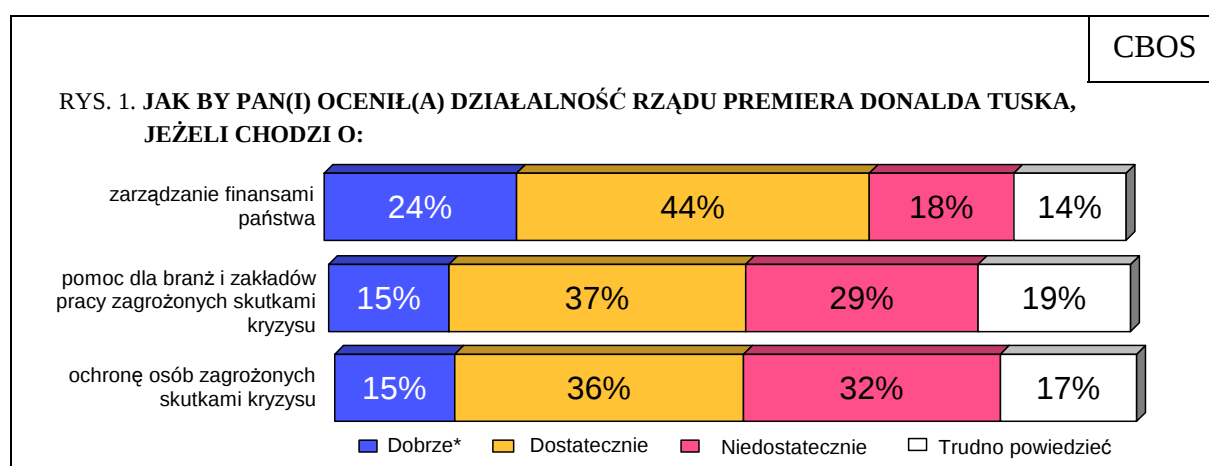
PRZEDRUK I ROZPOWSZECZNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
3 października 2008 roku

W ostatnich tygodniach skutki kryzysu – zarówno odczuwane, jak i przewidywane – dotarły do świadomości społecznej. Pogorszyły się wskaźniki nastrojów, zwłaszcza jeśli chodzi o ocenę sytuacji gospodarczej. Zmalało też poparcie dla rządu, nadal jednak ma on znacznie więcej zwolenników niż przeciwników, a w ocenach wyników jego działalności przeważają wskazania pozytywne¹.

W marcowym sondażu² poprosiliśmy ankietowanych o ocenę działań obecnego rządu w kontekście zagrożeń związanych z sytuacją kryzysową. Wyróżniliśmy trzy aspekty polityki społeczno-gospodarczej i zapytaliśmy o każdy z nich. Badani odpowiadali posługując się czterostopniową skalą zbliżoną do skali ocen szkolnych. Działaniom rządu we wszystkich trzech dziedzinach Polacy najczęściej wystawiają oceny dostateczne. Jeśli chodzi o zarządzanie finansami państwa, ponad dwie piąte badanych (44%) ocenia je na dostatecznie, a co czwarty (24%) sądzi, że zasługuje na ocenę dobrą lub bardzo dobrą. Rządową pomoc dla branż i zakładów pracy zagrożonych skutkami kryzysu 37% respondentów postrzega jako dostateczną, a 15% jako dobrą. Ponad jedna czwarta ankietowanych (29%) uważa tę pomoc za niedostateczną. Podobnie oceniana jest ochrona osób zagrożonych skutkami kryzysu: 15% ocen dobrych, 36% – dostatecznych i 32% – niedostatecznych.

* Odpowiedzi „bardzo dobrze” i „dobrze” połączyliśmy w jedną kategorię

¹ Zob. ostatnie komunikaty CBOS: „Nastroje społeczne w marcu” oraz „Stosunek do rządu w marcu”.

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (226) przeprowadzono w dniach 4–10 marca 2009 roku na liczącej 979 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków.

Zwolennicy gabinetu Donalda Tuska mają wyraźnie lepsze zdanie niż pozostali respondenci o jego polityce anty kryzysowej. We wszystkich trzech wymiarach najczęściej wystawiają oceny dostateczne i dobre. Jeśli chodzi o zarządzanie finansami państwa, znacząca ich grupa uważa, że rząd dobrze sobie radzi.

Osoby obojętne wobec rządu najczęściej oceniają politykę finansową na dostatecznie. Jeżeli chodzi o pomoc dla zagrożonych branż, a także o osłonę socjalną dla osób zagrożonych, noty dostateczne i niedostateczne pojawiają się wśród nich ze zbliżoną częstością.

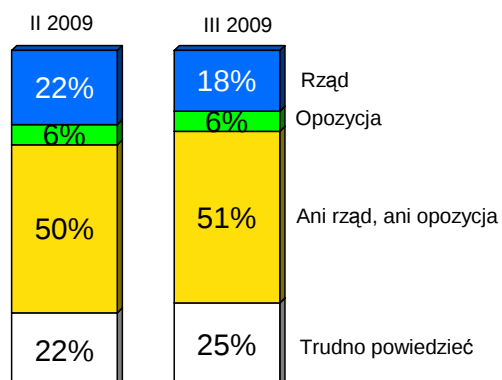
Przeciwnicy rządu mają najgorsze zdanie o jego polityce anty kryzysowej. Podobnie jak pozostali badani, lepiej oceniają oni jego zarządzanie finansami państwa niż działania na rzecz zagrożonych sektorów gospodarki czy osób odczuwających skutki kryzysu.

Tabela 1

Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność rządu premiera Donalda Tuska jeżeli chodzi o:	Odpowiedzi		
	zwolenników rządu	obojętnych	przeciwników rządu
♦ zarządzanie finansami państwa	w procentach		
Dobrze	40	16	9
Dostatecznie	48	42	42
Niedostatecznie	5	16	42
Trudno powiedzieć	7	27	8
♦ pomoc dla branż i zakładów pracy zagrożonych skutkami kryzysu			
Dobrze	23	11	7
Dostatecznie	44	31	33
Niedostatecznie	19	29	46
Trudno powiedzieć	14	28	15
♦ ochronę osób zagrożonych skutkami kryzysu			
Dobrze	25	9	7
Dostatecznie	42	31	32
Niedostatecznie	22	31	50
Trudno powiedzieć	11	29	11

Opozycja nie zaprezentowała – zdaniem Polaków – wiarygodnej alternatywy dla działań rządu. Na pytanie o to, kto ma lepsze propozycje działań przeciwdziałających kryzysowi, więcej osób wskazuje rząd (18%) niż opozycję (6%), jednak co drugi respondent (51%) jest zdania, że nikt nie ma w tej sprawie dobrych rozwiązań.

RYS. 2. KTO, PANA(I) ZDANIEM, MA LEPSZE PROPOZYCJE DZIAŁAŃ PRZECIWDZIAŁAJĄCYCH SKUTKOM KRYZYSU?

Zarówno wśród zwolenników gabinetu Donalda Tuska, jak i w grupie jego przeciwników oraz osób deklarujących do niego stosunek obojętny dominuje przekonanie, że ani rząd, ani opozycja nie mają odpowiednich rozwiązań przeciwdziałających skutkom kryzysu. Badani popierający gabinet Donalda Tuska są znacznie częściej niż inni przekonani o słuszności jego polityki, natomiast osoby mu przeciwne nieco częściej uważają za słuszne recepty opozycji niż rządu.

Tabela 2

Kto ma lepsze propozycje działań przeciwdziałających skutkom kryzysu?	Stosunek do rządu		
	zwolennicy	obojętni	przeciwnicy
	w procentach		
Rząd	32	9	7
Opozycja	3	2	16
Ani rząd, ani opozycja	49	56	53
Trudno powiedzieć	17	34	24

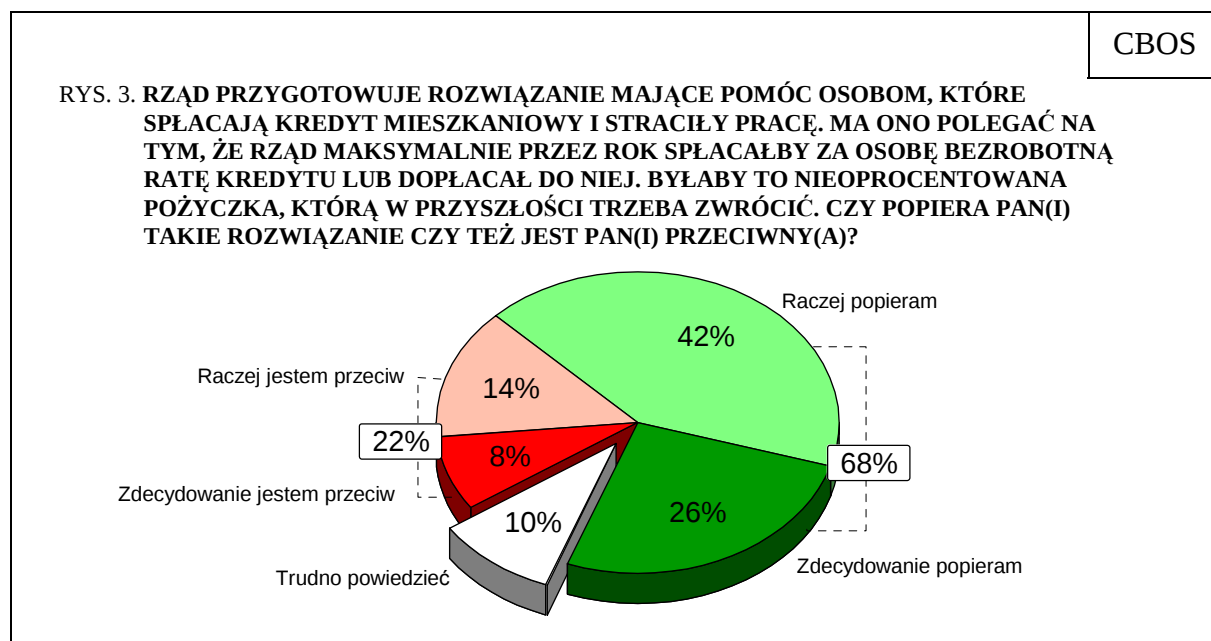
W elektoratach partii koalicyjnych (PSL, PO) jest zdecydowanie więcej niż wśród pozostałych respondentów osób przekonanych co do słuszności polityki antykryzysowej rządu. Jeśli chodzi o potencjalnych wyborców partii opozycyjnych, można zauważyć różnice między elektoratem SLD i PiS. Sympatycy SLD, podobnie jak elektoraty partii koalicyjnych, mają znacznie lepsze zdanie o propozycjach rządu niż opozycji. Wyborcy PiS natomiast stosunkowo często przyznają rację opozycji, jednak także oni najczęściej twierdzą, że nikt nie ma dobrych rozwiązań.

Tabela 3

Kto ma lepsze propozycje działań przeciwdziałających skutkom kryzysu?	Potencjalne elektoraty				
	PO	PSL*	SLD	PiS	Niegłosujący w ewentualnych wyborach
	w procentach				
Rząd	39	29	24	11	11
Opozycja	2	0	6	29	3
Ani rząd, ani opozycja	46	59	59	39	54
Trudno powiedzieć	13	12	11	21	32

* Wyniki w elektoracie PSL należy traktować ostrożnie ze względu na niewielką liczebność potencjalnych wyborców tej partii w badanej próbie

W ramach działań neutralizujących skutki kryzysu Rada Ministrów zaproponowała rozwiązanie mające pomóc osobom, które spłacają kredyt mieszkaniowy i straciły pracę. Ma ono polegać na tym, że rząd maksymalnie przez rok spłacałby za osobę bezrobotną ratę kredytu lub dopłacał do niej. Byłaby to nieoprocentowana pożyczka, którą w przyszłości trzeba by zwrócić. Zdecydowanej większości ankietowanych pomysł ten się podoba.

Poparcie dla tego rozwiązania jest szczególnie duże wśród respondentów mających do spłacenia kredyt mieszkaniowy, jednak osoby, których ten problem nie dotyczy osobiście, także w większości opowiadają się za tym projektem.

Tabela 4

Czy popiera Pan(i) rozwiązanie polegające na tym, że rząd maksymalnie przez rok spłacałby za osobę bezrobotną ratę kredytu lub dopłacał do niej?	Czy ma Pan(i) do spłacenia kredyt mieszkaniowy?	
	Tak	Nie
	w procentach	
Popieram	76	67
Jestem przeciw	21	22
Trudno powiedzieć	3	11

★

★

★

Polacy nie w pełni są usatysfakcjonowani działaniami antykryzysowymi rządu, przy czym jego polityka finansowa jest oceniana lepiej niż pomaganie zagrożonym sektorom gospodarki czy osobom odczuwającym skutki kryzysu. Opozycja jak dotąd nie zaprezentowała – zdaniem opinii publicznej – wiarygodnej alternatywy. Wydaje się, że wśród Polaków rozpowszechnione jest przeświadczenie o tym, że mamy jedynie ograniczone możliwości wpływania na zjawiska spowodowane przez globalne zmiany na rynkach finansowych i spowolnienie gospodarcze.

Opracował

Michał WENZEL

A N E K S

Tabela 1

		Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność rządu premiera Donalda Tuska, jeżeli chodzi o zarządzanie finansami państwa ?				Liczba osób
		Dobrze	Dostatecznie	Niedostatecznie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		24	44	18	14	978
Płeć	Mężczyźni	27	44	19	10	462
	Kobiety	22	44	17	17	516
Wiek	18-24 lata	26	49	9	15	144
	25-34	25	48	20	6	181
	35-44	22	52	17	9	145
	45-54	19	39	26	16	161
	55-64	29	46	14	11	171
	65 lat i więcej	22	33	21	24	177
Miejsce zamieszkania	Wieś	23	41	20	16	366
	Miasto do 20 tys.	22	47	14	17	127
	20-100 tys.	22	45	19	14	196
	101-500 tys.	28	43	19	10	161
Wykształcenie	501 tys. i więcej mieszk.	27	50	14	9	127
	Podstawowe	19	39	20	22	258
	Zasadnicze zawodowe	20	45	20	14	246
	Średnie	28	45	16	11	332
	Wyższe	30	51	16	3	141
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	34	48	12	6	82
	Średni personel, technicy	29	46	13	12	34
	Pracownicy adm.-biurowi	20	52	21	6	58
	Pracownicy usług	18	48	21	14	66
	Robotnicy wykwalifikowani	24	48	19	8	135
	Robotnicy niewykwalifik.	24	43	20	13	52
	Rolnicy	22	40	20	18	52
	Pracujący na własny rach.	18	61	13	8	19
Bierni zawodowo	Renciści	18	41	22	20	69
	Emeryci	25	36	19	20	212
	Uczniowie i studenci	28	47	9	16	93
	Bezrobotni	17	43	27	13	59
	Gospodynie domowe i inni	25	47	16	11	48
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	28	47	15	10	134
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	19	49	23	8	78
	sekt. pryw. poza rolnict.	26	47	19	9	201
	prywatnym gosp. rolnym	24	41	15	19	47
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	16	48	22	13	231
	501-750	20	46	19	15	147
	751-1000	26	44	19	11	198
	1001-1500	23	48	19	10	130
	Powyżej 1500 zł	37	45	12	7	125
Ocena własnych war. mater.	Złe	11	43	26	21	164
	Średnie	21	43	21	15	461
	Dobre	34	46	11	9	352
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	22	35	18	25	60
	Raz w tygodniu	25	44	20	12	449
	1-2 razy w miesiącu	21	44	21	14	154
	Kilka razy w roku	23	49	14	14	182
	W ogóle nie uczestniczy	28	45	14	13	133
Poglądy polityczne	Lewica	24	48	20	8	153
	Centrum	27	49	13	11	306
	Prawica	31	45	18	6	272
	Trudno powiedzieć	12	34	24	30	247

Tabela 2

		Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność rządu premiera Donalda Tuska, jeżeli chodzi o pomoc dla branż i zakładów pracy zagrożonych skutkami kryzysu?				Liczba osób
		Dobrze	Dostatecznie	Niedostatecznie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		15	37	29	19	979
Płeć	Mężczyźni	15	39	29	17	462
	Kobiety	15	36	29	21	517
Wiek	18-24 lata	21	41	19	19	144
	25-34	14	40	34	12	181
	35-44	13	39	33	15	146
	45-54	10	33	32	24	161
	55-64	17	43	26	13	171
	65 lat i więcej	14	28	27	31	177
Miejsce zamieszkania	Wieś	16	34	29	22	366
	Miasto do 20 tys.	16	34	29	21	127
	20-100 tys.	13	41	27	19	196
	101-500 tys.	17	36	34	14	161
	501 tys. i więcej mieszk.	13	46	25	15	128
Wykształcenie	Podstawowe	12	32	28	28	258
	Zasadnicze zawodowe	15	35	31	19	246
	Średnie	17	40	26	17	333
	Wyższe	16	45	32	8	141
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	16	45	30	9	82
	Średni personel, technicy	12	41	31	16	34
	Pracownicy adm.-biurowi	15	50	23	12	58
	Pracownicy usług	16	42	25	17	66
	Robotnicy wykwalifikowani	16	41	28	15	135
	Robotnicy niewykwalifik.	11	33	35	21	52
	Rolnicy	15	38	24	23	52
	Pracujący na własny rach.	5	32	49	13	20
Bierni zawodowo	Renciści	12	32	26	29	69
	Emeryci	16	29	29	26	212
	Uczniowie i studenci	24	36	22	19	93
	Bezrobotni	11	33	39	16	59
	Gospodynie domowe i inni	7	44	32	18	48
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	16	45	24	15	134
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	12	44	31	13	78
	sekt. prywat. poza rolnict.	14	37	33	16	202
	prywatnym gosp. rolnym	15	39	22	25	47
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	13	37	30	19	231
	501-750	12	39	29	21	147
	751-1000	17	34	32	17	198
	1001-1500	13	38	31	18	130
	Powyżej 1500 zł	20	44	28	9	125
Ocena własnych war. mater.	Złe	8	35	33	24	164
	Średnie	13	36	30	22	461
	Dobre	21	41	25	13	354
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	12	29	22	36	60
	Raz w tygodniu	17	40	26	17	449
	1-2 razy w miesiącu	11	37	34	18	154
	Kilka razy w roku	14	33	36	17	182
	W ogóle nie uczestniczy	17	38	25	20	134
Poglądy polityczne	Lewica	13	42	30	15	154
	Centrum	13	41	28	17	306
	Prawica	23	41	26	9	272
	Trudno powiedzieć	10	24	31	35	247

Tabela 3

		Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność rządu premiera Donalda Tuska jeżeli chodzi o ochronę osób zagrożonych skutkami kryzysu?				Liczba osób
		Dobrze	Dostatecznie	Niedostatecznie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		15	36	32	17	978
Płeć	Mężczyźni	16	40	30	14	460
	Kobiety	15	32	33	20	517
Wiek	18-24 lata	20	41	20	19	144
	25-34	17	40	33	10	181
	35-44	15	36	37	12	146
	45-54	10	35	36	19	159
	55-64	17	37	33	12	171
	65 lat i więcej	13	26	31	29	177
Miejsce zamieszkania	Wieś	15	36	30	20	365
	Miasto do 20 tys.	13	34	35	18	127
	20-100 tys.	14	40	28	18	196
	101-500 tys.	18	32	40	10	161
Wykształcenie	Podstawowe	10	31	32	27	258
	Zasadnicze zawodowe	13	39	34	14	246
	Średnie	18	36	29	16	332
	Wyższe	23	39	34	4	141
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	24	41	30	6	82
	Średni personel, technicy	12	42	37	9	34
	Pracownicy adm.-biurowi	15	42	28	15	58
	Pracownicy usług	13	36	38	13	66
	Robotnicy wykwalifikowani	14	41	32	14	135
	Robotnicy niewykwalifik.	13	37	34	15	52
	Rolnicy	16	42	24	18	50
	Pracujący na własny rach.	13	30	35	21	20
Bierni zawodowo	Renciści	7	32	34	26	69
	Emeryci	15	27	35	23	212
	Uczniowie i studenci	23	36	22	19	93
	Bezrobotni	6	38	40	16	59
	Gospodynie domowe i inni	23	37	26	13	48
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	16	41	32	11	134
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	15	37	37	12	78
	sekt. pryw. poza rolnict.	15	36	34	15	202
	prywatnym gosp. rolnym	15	44	21	20	45
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	13	38	32	17	231
	501-750	10	39	34	17	147
	751-1000	18	29	37	16	198
	1001-1500	13	38	34	15	130
	Powyżej 1500 zł	24	42	27	7	125
Ocena własnych war. mater.	Złe	7	31	40	21	164
	Średnie	16	33	32	20	460
	Dobre	19	42	28	11	354
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	6	33	26	36	60
	Raz w tygodniu	15	39	31	15	449
	1-2 razy w miesiącu	13	39	35	14	153
	Kilka razy w roku	18	31	34	17	182
	W ogóle nie uczestniczy	20	32	30	18	134
Poglądy polityczne	Lewica	14	42	30	14	154
	Centrum	15	41	30	14	306
	Prawica	21	38	33	8	272
	Trudno powiedzieć	10	23	34	33	246

Tabela 4

		Kto, Pana(i) zdaniem, zaprezentował lepsze propozycje działań przeciwdziałających skutkom kryzysu?				Liczba osób
		Rząd	Opozycja	Ani rząd, ani opozycja	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		18	6	51	25	975
Płeć	Mężczyźni	22	10	51	17	459
	Kobiety	15	3	51	31	515
Wiek	18-24 lata	19	5	38	37	144
	25-34	19	6	56	19	181
	35-44	10	6	62	22	145
	45-54	17	8	56	19	159
	55-64	23	5	50	22	171
	65 lat i więcej	22	6	43	29	176
Miejsce zamieszkania	Wieś	16	6	49	29	363
	Miasto do 20 tys.	18	7	48	27	127
	20-100 tys.	21	5	47	27	196
	101-500 tys.	16	8	55	21	161
	501 tys. i więcej mieszk.	24	5	60	11	127
Wykształcenie	Podstawowe	15	5	43	36	257
	Zasadnicze zawodowe	16	6	53	24	245
	Średnie	19	7	54	21	331
	Wyższe	27	7	53	13	141
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	27	10	51	12	82
	Średni personel, technicy	17	4	48	30	34
	Pracownicy adm.-biurowi	17	11	57	15	58
	Pracownicy usług	10	7	48	35	66
	Robotnicy wykwalifikowani	18	4	61	17	135
	Robotnicy niewykwalifik.	8	13	51	27	52
	Rolnicy	23	5	48	24	50
	Pracujący na własny rach.	14	5	72	10	19
Bierni zawodowo	Renciści	14	3	50	33	68
	Emeryci	21	7	47	25	212
	Uczniowie i studenci	22	5	41	32	93
	Bezrobotni	12	5	55	28	59
	Gospodynie domowe i inni	21		50	29	48
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	19	7	53	21	134
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	14	8	60	18	78
	sekt. pryw. poza rolnict.	18	7	55	21	201
	prywatnym gosp. rolnym	26	7	53	14	45
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	12	4	57	26	230
	501-750	14	5	54	27	147
	751-1000	22	8	45	25	197
	1001-1500	19	8	57	16	130
	Powyżej 1500 zł	25	7	53	15	125
Ocena własnych war. mater.	Złe	11	7	54	28	163
	Średnie	14	5	53	28	460
	Dobre	28	7	48	18	352
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	20	9	34	37	60
	Raz w tygodniu	19	6	50	25	448
	1-2 razy w miesiącu	18	4	56	22	152
	Kilka razy w roku	20	7	50	23	182
	W ogóle nie uczestniczy	15	5	57	22	133
Poglądy polityczne	Lewica	22	6	56	17	153
	Centrum	17	7	58	17	306
	Prawica	28	9	47	16	272
	Trudno powiedzieć	7	2	43	47	244

Tabela 5

		Rząd przygotowuje rozwiązanie mające pomóc osobom, które spłacają kredyt mieszkaniowy i straciły pracę. Ma ono polegać na tym, że rząd maksymalnie przez rok spłacałby za osobę bezrobotną ratę kredytu lub dopłacał do niej. Byłaby to nieoprocentowana pożyczka, którą następnie trzeba zwrócić. Czy popiera Pan(i) takie rozwiązanie czy też jest Pan(i) przeciwny(a)?			Liczba osób
		Popieram %	Jestem przeciwny(a) %	Trudno powiedzieć %	
Ogółem		68	22	10	976
Płeć	Mężczyźni	69	23	8	460
	Kobiety	67	21	12	516
Wiek	18-24 lata	72	17	12	144
	25-34	72	23	5	181
	35-44	64	30	6	146
	45-54	67	24	8	159
	55-64	74	16	10	170
	65 lat i więcej	57	22	21	176
Miejsce zamieszkania	Wieś	61	25	14	363
	Miasto do 20 tys.	71	19	10	127
	20-100 tys.	73	17	10	196
	101-500 tys.	67	25	8	161
	501 tys. i więcej mieszk.	74	21	5	128
Wykształcenie	Podstawowe	55	25	20	257
	Zasadnicze zawodowe	64	27	9	245
	Średnie	76	17	7	332
	Wyższe	77	21	3	141
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	74	21	5	82
	Średni personel, technicy	89	5	6	34
	Pracownicy adm.-biurowi	80	17	3	58
	Pracownicy usług	61	29	11	66
	Robotnicy wykwalifikowani	71	22	6	135
	Robotnicy niewykwalifik.	59	30	11	52
	Rolnicy	57	30	13	50
	Pracujący na własny rach.	51	41	8	20
Bierni zawodowo	Renciści	56	23	21	68
	Emeryci	64	20	15	212
	Uczniowie i studenci	71	21	8	93
	Bezrobotni	67	17	15	59
	Gospodynie domowe i inni	79	21		48
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	76	19	6	134
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	66	30	4	78
	sekt. pryw. poza rolnict.	71	22	7	202
	prywatnym gosp. rolnym	57	27	16	45
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	63	24	13	231
	501-750	62	24	13	147
	751-1000	72	21	7	197
	1001-1500	73	20	7	130
	Powyżej 1500 zł	81	16	3	125
Ocena własnych war. mater.	Złe	55	28	17	164
	Średnie	64	23	13	459
	Dobre	78	18	3	354
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	60	27	13	59
	Raz w tygodniu	65	23	11	448
	1-2 razy w miesiącu	73	20	8	153
	Kilka razy w roku	75	17	8	182
	W ogóle nie uczestniczy	63	25	12	134
Poglądy polityczne	Lewica	72	24	4	154
	Centrum	70	23	7	305
	Prawica	75	20	5	272
	Trudno powiedzieć	54	21	25	245